

Бібліографічний список

1. Гігієна тварин: підручник / М.П.Високо́с, М.В.Демчук, М.В.Чорний, М.О.Захаренко – 2-ге вид. – Харків: Еспада, 2006. – 520 с.
2. Зооекологія: підручник / В.П.Славов, М.П.Високо́с. – Житомир: ЖДУ ім. І.Франка, 2011. – 278 с.
3. Зоогігієнічна оцінка умов утримання молочного гурту голштинської худоби за параметрами мікроклімату моноблоку корівника в регіоні Придніпров'я / Високо́с М. П., Милостивий Р. В., Тюпина Н. В. та ін. // Наук.-тех. бюл. біобезпеки та екологічного контролю ресурсів АПК.– Дніпропетровськ, 2015. – Т3., №4. – С. 74 – 78.
4. Мероприяття по стабилизации микроклимата в животноводческих помещениях в жарких погодных условиях / Р. В. Милостивый, Н. П. Високо́с, Е. В. Прилуцкая, В. А. Тихоненко // Приоритетные и инновационные технологии в животноводстве – основа модернизации агропромышленного комплекса России: Сб. науч. статей по материалам Междунар. науч.-практич. конф. научных сотрудников и преподавателей (16 декабря 2016 г.). – Ставрополь, 2016. – С. 291 – 295.

УДК 636.22.082

ФЕНОТИПІЧНІ І ГЕНЕТИЧНІ ЗВ'ЯЗКИ МІЖ ТРИВАЛІСЮ ГОСПОДАРСЬКОГО ВИКОРИСТАННЯ І ГОСПОДАРСЬКО-БІОЛОГІЧНИМИ ОЗНАКАМИ

І. В. Титаренко, М. В. Буштрук, І. С. Старостенко, кандидати сільськогосподарських наук, доценти. Білоцерківський національний аграрний університет

На основі вивчення показників продуктивного використання корів українських чорно-рябої та червоно-рябої молочних порід встановлено позитивний кореляційний зв'язок тривалості господарського використання та довічного надою, що дає можливість вести селекцію на їх високу продуктивність і довготривалість одночасно.

Ключові слова: порода, тривалість господарського використання, довічний надій, коефіцієнтом господарського використання, кореляція, причини вибуття.

Продовження тривалості господарського використання корів є важливою проблемою сучасного молочного скотарства. Адже інтенсифікація галузі призвела до значного скорочення строку експлуатації корів. Так середній строк використання корів на молочних фермах обмежується всього 3-4 лактаціями. Відповідно, більшість тварин не доживає до віку, у якому могла б виявитись їхня максимальна продуктивність, тобто в період 4-7 лактацій.

Одним із головних шляхів вирішення проблеми подовження строку використання корів є цілеспрямована селекційно-племінна робота за цією ознакою. Якщо середня тривалість використання корів буде меншою, ніж 2,5 лактації, то корови-матері почнуть вибувати зі стада раніше, ніж дадуть приплід їхні дочки. За такого становища стадо припиняє своє існування як єдина біологічна система.

Вирішити цю проблему можна тільки за поглибленого вивчення залежності продуктивного довголіття від різних генотипових і пара типових факторів на основі ефективнішого поєднання селекційно-генетичних і ветеринарних заходів.

Нами вивчено взаємозв'язок селекційних ознак з тривалістю господарського використання. Майже всі селекційні ознаки між собою взаємопов'язані, є складна кореляція тривалості господарського використання з низкою господарсько-біологічних ознак. У ТДВ „Терезине” у корів обох порід нами встановлено тісний позитивний взаємозв'язок між показниками господарського використання і довічним надоєм ($P > 0,999$), а також надоєм за 1 день утримання в господарстві ($P > 0,999$).

Між коефіцієнтом господарського використання і віком першого отелення у корів українських чорно-рябої ($P > 0,999$) і червоно-рябої ($P > 0,99$) молочних порід кореляція негативна, це свідчить про те, що при збільшенні віку першого отелення коефіцієнт господарського використання зменшується (табл. 1).

1. Коефіцієнти кореляції між показниками господарського використання та відтворною здатністю і надоєм корів

Показники	Порода	Тривалість утримання в господарстві, дн.	Тривалість господарського використання	КГВ
Вік 1-го отелення	УЧРМ	-0,130*	-0,210***	-0,250***
	УЧеРМ	-0,240*	-0,320**	-0,300**
МОП	УЧРМ	0,085	0,086	0,131
	УЧеРМ	0,131	0,119	0,190
Довічний надій, кг	УЧРМ	0,981***	0,981***	0,920***
	УЧеРМ	0,988***	0,989***	0,922***
Надій на 1 день утримання в господарстві, кг	УЧРМ	0,843***	0,843***	0,921***
	УЧеРМ	0,940***	0,939***	0,962***
Тривалість утримання в господарстві, дн.	УЧРМ	-	0,996***	0,926***
	УЧеРМ	-	0,997***	0,946***
Тривалість господарського використання	УЧРМ	-	-	0,933***
	УЧеРМ	-	-	0,948***

Між міжотельним періодом і тривалістю використання виявлено слабкий позитивний зв'язок. Отримані результати свідчать про те, що покращання показників господарського використання корів є нагальною проблемою сьогодення.

Важливим фактором, який необхідно враховувати при визначенні перспектив роботи щодо удосконалення племінних стад і розробки селекційних програм, є причини вибуття тварин. Вибуття корови з молочного стада означає вибір, зроблений людиною чи природою. У більшості випадків цей вибір не випадковий, а обумовлений властивостями даної тварини і свідчить про недостатній рівень однієї чи декількох ознак.

Нами було проведено аналіз причин вибуття молочних корів із стада. У ТДВ „Терезине” основними причинами вибракування тварин обох порід є порушення у відтворній здатності (35,6-39,4%), хвороби вим'я (23,3-24,9%), а також низька продуктивність (27,4-28,1%) (табл. 2).

Корови українських чорно-рябої та червоно-рябої молочних порід в досліджуваному господарстві вибувають із стада через зазначені причини майже в рівному співвідношенні, лише за порушенням відтворної здатності корів української чорно-рябої молочної породи вибуло на 3,8% більше, ніж української червоно-рябої молочної породи. Це свідчить про те, що у більш продуктивних корів, якими є тварини української чорно-рябої молочної породи, частіше порушується відтворна функція.

2. Причини вибуття корів із стада

Порода	Всього		Причини вибуття корів				
			низька продуктивність	відтворна здатність	хвороби кінцівок	хвороби вим'я	інші причини
УЧРМ	гол.	345	97	136	11	86	15
	%	100	28,1	39,4	3,2	24,9	4,4
УЧеРМ	гол.	73	20	26	4	17	6
	%	100	27,4	35,6	5,5	23,3	8,2

Основними причинами зниження відтворної здатності корів у ТДВ „Терезине”, на нашу думку, є відсутність індивідуального догляду, обмежений рух дійних корів у приміщеннях та відсутність вигулів на майданчики протягом лактації, проблеми виявлення корів в охоті.

Отже, на основі проведених досліджень можна зробити висновок, що позитивний кореляційний зв'язок тривалості господарського використання та довічного надою буде сприяти селекції стада на продуктивне і довготривале застосування одночасно.